

Sisällys

ESIPUHE 7

NÄKÖKULMIA SÄADELTYIHIN SÄVYIHIN

Väriaineet, värjärit ja väriainekauppa 10
Susanna Niiranen, Maare Paloheimo & Merja Uotila

I Värien merkitykset keskiaikaisessa kulttuurissa

EUFEMIAN LAULUJEN MONIVÄRINEN MAAILMA

Värien nimitykset muinaisruotsalaisessa ritarirunoudessa 43
Harry Lönnroth

UNIVERSAALIT VÄRIT

Värien merkitykset 1400–1500-luvun astrologisissa ja maagisissa lähteissä 69
Lauri Ockenström

KÄYTETTY JA KIISTELTY

Värjäreiden ja kaupunkilaisten keltainen renessanssin Italiassa 95
Susanna Niiranen

II Värjäriammatin kehitys ja luonnonväriaineiden käyttö Pohjolassa

VÄRJÄRIT RUOTSIA OMAVARAISTAMASSA

Tukholman värjäreiden toiminta, asema ja merkitys 1600-luvulta 1700-luvun lopulle 129
Kustaa H. J. Vilkuna

SINISET KÄDET

Värjäriammattin kehitys Suomessa 1700- ja 1800-luvuilla 155
Merja Uotila

YXI SELKIÄ JA PÄÄLLE LUOTETTAWA PAINO-KIRJA

Ensimmäinen suomenkielinen värjäysopas vuodelta 1769 181
Päivi Hintsanen

III Väriaineet ja kansainväliset yhteydet

”OIKEENLAISTA KEMIAA”

Tekstiilien luonnonvärivärjäyksen apuaineiden käyttö ja ulkomaankauppa

Suomessa 1549–1856 207

Timo Tiainen

VÄRIAINKAUPPAA ITÄMEREN YLI

Turkulaisen Kingelinin kauppahuoneen väriainetuonti ja verkostot

1818–1827 248

Maare Paloheimo

SUOSITTU SININEN

Morsingon ja indigon kilpailu Euroopan väriainemarkkinoista

esimodernilla ajalla 272

Maare Paloheimo, Susanna Niiranen & Merja Uotila

IV Värit ja yhteiskunnan muutos ennen ja nyt

PUNAISEN VÄRIN JA VÄRIAINAIDEN HISTORIAA

Kemia, käyttö ja menetelmät 303

Riikka Räisänen

VALKOISTA MAGIAA

Paperin valkaisun ja värjäyksen tiedolliset juuret 329

Timo Särkkä

ARTESAANIN OPINNÄYTETYÖSTÄ TRENDIEN AALLONHARJALLE

Omakehtainen näkökulma kasvivärjäyksen arvostukseen 1990-luvulta

2020-luvulle 356

Katja Tikka

VÄRI- JA VÄRJÄYSALAN SANASTO 382

Elisa Kujansuu

Kirjoittajat 402

Abstract 405

Henkilöhakemisto 410

Paikannimihakemisto 413